

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Pol raznašalec v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici za celo leto.....\$6.00
za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$1.60
Za Zedinjene države za celo leto.....\$4.50
za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.25
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOVA POŠTA

Sezona je končana

Piše John Steblaj
Sezona naših prireditelj je končana. Narava nas vabi ven na piknike, kateri se bodo vršili vedno vsako nedeljo (če ne bo dež) do jeseni.

Skozi prošlo sezono je od vseh prireditelj, ki so jih podali pevski zbori vsekako na prvem mestu vpriporitve češke opere "Hubička" od Samostojne "Zarje". Je to delo Bedricha Smetane, čigar "Prodana nevesta" je svetovno znana opera.

"Hubička" je bila kaj trd oreh za Zarjane, pa se ga niso ustrašili, temveč so šli krepko na delo in vpriporitev je bila vredna vsake prejšnje.

"Jadran" je podal v jeseni prav svojevrsen koncert, ki je zelo ugajal. Koncerte so podali tudi "Slovan", "Sloga", Soc. Zarja, "Adrija" in "Zvon".

Sedaj na pomlad pa je vpriporil "Jadran" opereto "Prelom prišega", ki je bila najboljša iz "Ciganske neveste".

Samostojna "Zarja" je podala koncert, ki bo ostal vsem dolgo v najlepšem spominu. Izbor koncert je podal zbor "Adrija". Koncertom Sloge, Slovana, Soc. Zarje in Zvona nismo mogli prisostvovati, ker je vedno po več prireditelj na isti dan, (30. aprila kar štiri). Po ocenah v našem listu, so bili vsi izvrstno predvajani.

Poleg tega so imeli Mladinski zbori vsak po dva koncerta z spevoigrami, kjer poje več sto otrok naše lepe slovenske pesmi.

Dramski zbor Anton Verovšek je vpriporil tri igre. Ivan Cankarjevo dramo "Kralj na Betajnovi", Cvetko Golarjevo veseloligro "Vdova Rošinka" in "Na dan sodbe".

Dramski zbor "Ivan Cankar" pa Kopalovo veseloligro "Denar", "Naš gospod župnik", katero se je ponovilo tudi v S. D. Domu na Waterloo Rd.

S prireditelji "Naš gospod župnik" je praznoval zbor 20. letnico obstoja ter je danes najstarejši slovenski dramski zbor v Ameriki, ki je bil aktiven skozi vsa ta leta. Ponovilo se je "Amerikanca na Trški gori", s katerim se je sezona zaključila.

"Naša Zvezda" v Euclidu ni imela nobene prireditve prošle sezono. Kriva je bila vsekakor dozdaj novih prostorov kakor tudi odra.

Gotovo bodo pa zelo aktivni prihodnjo sezono, saj imajo sedaj velik, prostoren oder.

Direktoriju Slovenskega narodnega doma

Oder v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je največji. Pogrešek je le, da je tako zgrešen glede akustike. To deluje naravnost porazno na igralca ali pevca, posebno če nima glasu, ki "nese". Vsi pa morajo kar skoro "izpihati" pljuča, če hočejo, da bo avdijenca razumela, kaj se govori in poje na odru. To je mučno posebno v igrah, grape fruit in med za odpravo ker mora igralec včasih kričati, prehlajenja. Meni je dosti pomesto da bi šepetal in take se-

ne seveda ne prinesejo pravega efekta.

Kakor se sliši, deluje baš sedaj direktorij na tem, da izboljša akustiko. Trpeli smo 15 let. Delalo, prezidavalo in dozidavalo se je v tem času že precej in je že čas, da se žrtvuje nekaj in se popravi vsaj nekaj, kar se je zakrivilo takrat, ko se je Dom gradil temu čemur je bil v glavnem namenjen — naši kulturi.

Zeliti bi bilo, da se vse dobro preštudira, kaj je najboljšo. Vpraša naj se ljudi, ki so res strokovnjaki v tem, da ne bodo samo stroški, a nikake izboljšave. Ako bi se žrtvovalo takrat par stotakov ali tudi tisočakov, bi imeli lahko res nekaj, kar bi odgovarjalo svojemu namenu, ne pa pogreške vsepovsod, ki so neodpuščljivi.

Posebno bi pa priporočal, da se v ozadju, kjer je prostor za shrambo kulise, prebije zid in vzdolž dodatna vrata kakor so že ena. S tem bo ves prostor odprt in dostopen ter se bo kulise z lahkoto dobivalo ven.

Težava je taka sedaj dobiti izmed direktorjev, ki dobi sečno iz zadnjega konca \$5.00 če to stori. Sicer jih pa celo naš Žegar, ki je strokovnjak v tem, ne dobi ven, ne da bi jih stiral, kar se vidi na vsej scenariji, ki j v stanju kot bi treščilo vanjo. Scenarija stane ogromnega denarja (vsaj za naše razmere). Vsaj to naj se napravi, da se ne bo delala škoda.

Naša tu rojena mladina

Iznenadil me je nastop zbora Adrija, ki obstoji izključno iz tu rojenih deklet in fantov. Razen par pesmi so bile vse slovenske. (Po mojem mnenju bi sploh ne smel biti koncert brez par ameriških klasičnih pesmi, n. pr. Old Black Joe, My Old Kentucky Home in podobne). Dalje naši mladinski zbori, katerih organizacije je prišel pred leti Anton Šubelj.

Jerajeva in Milavčeva sta obe tu rojeni, a naši izmed najboljših.

Posebnost prvega reda pa je bila v prošli sezoni Olga Marn. Vloga ge. Cousinetove v "Naš gospod župnik" je igrala naravnost sijajno. Ob koncu tretjega dejanja si je osvojila oder in publiko in izigrala sceno neprekosljivo. Dalje Florence Unitich v opereti "Prelom prišega" v vodilni vlogi ter pevsko John Lube pri zadnjem koncertu Sam. "Zarje".

Dalje Mrs. Svigel, Mrs. Cirinski - Suster, Miss Revere, Mr. Levar, ki je žal odšel v Brazilijo, Mr. Rudolph Widmar, Mr. Zupancic, Miss Budan in Miss Gorshe.

Ti in drugi nam dajejo garancijo, da bo še dolgo živela naša beseda med nami.

Zahvala

Zahvalim se "Enakopravnosti" za navodila, ki sem jih čitala v listu, kako se mora uživati to je mučno posebno v igrah, grape fruit in med za odpravo ker mora igralec včasih kričati, prehlajenja. Meni je dosti pomesto da bi šepetal in take se-

no geslo: "Mi ne maramo umirati za..." Francoska javnost je čula taka gesla za časa abesinske krize, španke državljanske vojne, tragedije češkoslovaške republike in jo čuje zopet danes, ko se je Francija svečano obvezala Poljski. Nevarnost tega gesla leži v tem, da se nadvse prijetno čuje. Mi ne maramo umirati... Gotovo nihče ne umre rade volje. Danes pa ni vprašanja, ali smo Francozi pripravljeni umirati za ta ali oni kraj, za ta ali oni narod, temveč za svetost idealov, ki jih smatramo za največje in najsvetejše dobrine človeštva.

hiši, da bi ga uživali, ker je jako dobro zdravilo in poceni.

Pozdrav "Enakopravnosti."
Terezija Pance

1441 East 47 St.

ZAKON PROTI UNIFORMAM

Senatna zbornica v državi Ohio je sprejela zakon, ki prepušča nositi uniforme, ki so podobne armadnim, mornariškim in policijskim uniformam in pa opravi političnih armad v tujih deželah. Izjema je napravljena za uniforme, ki se jih rabi za gledališke svrhe in podobno, za take, ki so v navadi med nekaterimi bratskimi organizacijami in tudi za uniforme, ki so znane v tej deželi vsaj deset let. Očitni namen predloge je, preprečiti nošo uniform, kakršne imajo nemški bundovci, medtem ko se je z določbo o desetih letih dovolilo nositi črne srajce (najbrže nenamenoma), in v Clevelandu ne so se med Italijani že pred več kot desetimi leti našli ljudje, ki so izkazovali svoje simpatije za Mussolinija s tem, da so se oblačili po vzrocu črnosrajčnikov v Italiji.

Državni senatorji, ki so glasovali za predlogo, so to storili, da dajo ukor Hitlerjevemu privržencem v Zedinjenih državah. Namen je torej vsekakor hvalevreden Ampak zelo domovljivo je, če bi tak ali kak podoben zakon za eno samo minuto zadržal prihod totalitarizma v Ameriki. Ako ljudstvo z rabo razuma ne bo znalo preprečiti razmer, ki omogočajo, da v neki deželi pride fašizem na krmilo, zakoni proti uniformam tega tudi ne bodo preprečili. Pa še nekaj.

Ku Klux Klan in "Srebrne srajce" sta "ameriški" organizaciji za ljudi, ki pa svoji kratki pameti mislijo, da je socialna in ekonomska zla mogosta odpraviti z netenjem sovraštva in teroriziranjem n. p. o. p. u. l. n. manjšin. Njihova oprava bi bila v smislu predloge v ohijski zakonodaji legalna. Z drugimi besedami rečeno: krojači v Ohiju bi bili prikrajšani na delu, kar se tiče rujavih srajc, ampak bele srajce in klukarske halje bi bile OK.

Nekdo je nekoč rekel, da če v Ameriki kdaj dobimo fašizem, bo prišel v pristno ameriškem ornatu in pod parola "borbe proti fašizmu." To je morda nekoliko pretirano, dasi ne izključeno. Jasno pa je eno: fašizma, nacizma in drugih oblik moderne barbarizma niso rodile srajce, pa bila njih barva črna, rjava, zelena ali modra, temveč so delo brezvestnih falotov, ki bi ne bili nikamor prišli, ako bi ne bili našli podpore v ljudski ignoranci.

Edini boj proti fašizmu, ki bo kaj zalegel, je boj za izobrazbo ljudskih mas, da bodo razumele svoj položaj in se znale z umom biti za svoje pravice. Amerika se bo obvarovala srajčnega in vsakega drugega barbarskega fanatizma le tedaj, ako bomo kot celota znali ustvariti razmere, v katerih bodo ljudje mogli živeti kot se za ljudi spodobi.

"Napredek"

Pesnik cest, beraški kralj

Nenavaden sprevod se je pomikal te dni skozi poljsko prestolnico. Na stotine beračev vseh starosti in skrajno razcepanih je sledilo preprosti krsti. Berači se spremljali na zadnji poti svojega kralja in poeta cest Zdislava Przesyla.

Na neki varšavski glavni cesti se je zgrudil brez življenja. Policija je našla pri njem razen listin, iz katerih je bilo razvidno, da so ga zavoljo potepanja že neštokrat sodili, za 2000

zlotov bankovcev, ki si jih je bil všil pod podlogo suknje, dalje več vložnih knjižic poljskih in inostranih bank.

Ze v neizglednejši mladosti se je Przesyl potepal po deželi, ki je bila tedaj še pod rusko oblastjo. Ker je imel v policijskih stanicah vedno znova priložnost, da se seznani s knuto, je sklenil da odpotuje v zapadno Evropo.

Obredel je Nemčijo in Francijo in Švico. Svoje bogate izkušnje, kar se tiče beračenja, je hotel predati tudi svojim tovarišem s ceste in je v Pragi, v nekem kletnem stanovanju osnoval zato pravo beraško šolo. To šolo pa so odkrili in Przesyl je moral spet na pot.

Prepotoval je še enkrat Poljsko, potem se je ustalil v svojem najljubšem kraju, v Čenstohovu, ki jo obiskujejo ogromne množice romarjev. Tu je začel pesnikovati. Sestavil je nešteto pesniških tožb, ki jih je prodajal drugim beračem. V starosti 87 let ga je na prestolniški cesti po pestrem življenju ujela smrt.

Diesov ods ek preiskuje "zaroto proti zaroti"

Bogatin iz New Yorka je pred odsekom izjavil, da Amerika potrebuje "moža kot je general Franco"

Te dni je nastopil pred kongresnim odsekom za ne-ameriške aktivnosti, kateremu načeljuje kongresnik Martin Dies, neki bogatin iz new-yorške "vi-soke družbe" z imenom Dudley P. Gilbert, ki je izjavil, da se bo "ameriško ljudstvo moralo dvigniti pod vodstvom kakega častnika Francovega tipa," ako se bo hotelo preprečiti "rdečo revolucijo" v Zedinjenih državah.

Gilbert je bil prva priča v preiskavi, katero je odsek začel, ko se je prišlo na sled tajni organizaciji, ki je delovala zlasti med voditelji Ameriške legije in drugih veteranskih organizacij in pa med upokojenimi armadnimi častniki. Kot se je dognalo, je ta tajna organizacija širila skrajno fantastične reči o pripravah "rdečih elementov," ki da so vodeni od Zidov, da se s tajno organizirano "rdečo armado" zasede vladne arzenale in strmoglavi vlado v Washingtonu.

Med osebami, ki bodo v tej zvezi poklicane na izpričevanje, je notorični upokojeni general Von Horn Moseley, čigar simpatije za fašizem so dobro znane. Ker je bil v nekem pismu omenjan predsednik republikanskega izvrševalnega odbora John M. D. Hamilton, bo tudi on klican, da pove, kaj mu je znanega glede anti-semitske kampanje.

Gilbert je v odgovor na vprašanja, ki so mu bila postavljena pred odsekom izjavil, da upa, da bo v Ameriki organizirana "nacionalistična država," ki bo poskrbela, da bo zvezdnata zastava plapolala "od Paname pa do arktika." "In prepričan sem, da je v armadi mnogo moških, ki se strinjajo z nami." Dejal je dalje, da bo "velik blok ameriškega ljudstva moral stopiti skupaj in z bojem dati malo več hrbtnice sedanji vladi, tako da ne bomo dobili vlade druge vrste."

Med drugim se je dognalo, da je nekdo od skupine, ki se nahaja v preiskavi, pismeno poizvedoval, če žena državnega tajnika Hulla, bivši governor Alf Landon iz Kansasa in sloviti liberalni urednik William Allen White iz Emporije, Kan., morda niso delno židovske krvi. Dva druga, ki bosta klicana na izpričevanje, sta George Detherage, glavar

ŠKRAT

Ko je Mark Twain nekoč potoval, se je naselil v nekem majhnem hotelu. Soba je bila tako majhna, da je moral odpreti vrata, da si je lahko sedel čevlje. In v tem "hotelu" je našel nad svojo posteljo lepak: "Kaditi prepovedano. Pomislite na katastrofalen požar v hotelu Astoria!"

Mark Twain je gledal, se čudil in smejal ter napisal spodaj: "Pijuvati prepovedano! Pomislite na povodenj Mississippija!"

Učitelj: "Koliko si bil star na svoj zadnji rojstni dan, Janez?"
Učenec: "Osem let, gospod učitelj!"

Učitelj: "In koliko boš star na prihodnji svoj rojstni dan?"
Učenec: "Deset let!"

Učitelj: "Nesmisel, ti ne znaš računati."
Učenec: "O ja, gospod učitelj, znam. Danes je namreč moj rojstni dan."

"Micka, brž prinesite konjaka, moja žena se je onesvestila."

"Tako, gospod! In kaj smem prinesiti za vašo gospo?"

"Vitezev belih kamelij," kot se imenuje neka tajna anti-semitska organizacija, in pa Felix McWhirter, bankir iz Indianapolisa.

Kurivo iz bombažnega semena

Med tem ko je bil znanstveni napredek v prejšnjih časih bolj ali manj odvisen od naključij, skušajo današnje industrije čedalje bolj sistematično rešiti kakšen problem.

Znanstveni zavodi industrije in kemije omogočajo hitrejši in cenejši napredek, nego če bi čakali na kakšnega izumitelja in njegove domisleke. Navzlic temu je seveda še vedno dovolj raziskovalcev, ki se trudijo ne prestanto, da bi kakšne probleme rešili na nove načine, s praktično nepričakovanih strani.

V Ameriki velja za enega najuspešnejših med temi raziskovalci inženir Francis E. Wilkinson.

V Glendaleu v Kaliforniji si je Wilkinson zgradil laboratorij, v katerem dela svoje eksperimente zlasti z uporabo visoko frekvenčnih tokov. Razpolaga s tokom, ki štejejo do 100 milijonov frekvenc v sekundi. S temi tokovi je obdelaval vodo zemeljski plin, posurovo olje, čišniški papir, krompirjeve olupke in kar je še podobnih stvari. Eden njegovih najzanimivejših uspehov je bil, da je nekega dne iz bombažnih semen z dodatkom nekaterih drugih snovi sestavil kurivo za motorje, ki je splošno uporabno.

Zemeljski plin je razčlenil v vodik in ogljik in je dosegel vodnik v posebni obliki. Ko je potem razkrojeno sadje in nabrala semena bombaža bombardiral z visoko frekvenčnim tokom, je ob uporabi tega vodika dobil neki alkohol, poleg njega pa tudi stranski produkt, ki je dišal natančno tako in se je dal tudi tako obdelovati kakor guma.

"NE SPLAČA SE UMIRATI"

V angleški in francoski javnosti se je pojavil odločen odpor proti tistim angleškim in francoskim krogom, ki se danes izmikajo pred posledicami nove politike zapadnih velesil s parolami, "da se za Gdansk ne splača umirati in vojskovati." V angleškem tisku se je proti tem glasovom oglasil bivši minister Duff Cooper, ki opozarja angleško javnost, da morejo soditi o pravi vrednosti Gdanska za Poljsko samo Poljaki. "Kaj bi dejali danes Angleži če bi se pojavili med Poljaki glasovi: "Dover ni vreden kaplje poljske krvi! Za Dover se Poljaki ne bomo bili!" In vendar je Gdansk za Poljsko še važnejši, kakor Dover za Veliko Britanijo. Kdor je gospodar Gdanska, ta bo prej ali slej gospodar Poljske. To je dejstvo, s katerim mora danes računati angleška javnost in izvajati iz njega vse konsekvence."

Francoski publicist Albert Baye pa pobija slične glasove v francoski javnosti z daljšim člankom, v katerem pravi, da je povzročilo doslej največ nesreče nepremišlje-

FR. REMEC

27

KRALJ MATJAŽ

ZGODOVINSKA POVEST

In zdaj so začeli bogatejši in manjkanejši delati na to, da je prišla javna oblast v njihove roke. Razdelili so si vse javne časti, vsa javna mesta in postali gospodarji svojih bratov. Ko so imeli oblast, so ustvarili take postavice, ki so bile njim ugodne, in imenovanja in poskrbeli, da jih lahko s silo branili. Pri nekaterih narodih so se namesto velikašev polastili oblasti duhovniki, pri drugih so velikaši duhovniki delali roko v roki. V temnih templjih, za altari, imi preprogami so duhovniki delali čudeže, opravljali različne ceremonije in nakladali lahko-ernim ljudem vedno večjih bre-

men. Kmalu so bile postavice tako urejene, da so posvetni in duhovni imenitniki uživali vsakodnevne svoboščine in znamenite pravice, ter bili vladarji v državi, med tem ko so se pravice vladarjev vedno bolj krčile, dokler niso popolnoma izginile. Tako se je človeštvo razdelilo na bogate lenuhe in v bedi in v umirajoče tlačane; eni žive razkošju in v izobilju, drugi v najhujšem pomanjkanju, vse pa uče, da je to božji red, da je božja volja, da eni uživajo sladkosti življenja, drugi pa morajo zanje pehati do smrti in pri tem po pasje živeti. To je red je krivičen in je protipraven in zato se mu mora naložiti konec.

— Stara pravda! Ta mora obveljati.

— Da, stara pravda mora pripet v veljavo, vladati mora pravičnost. Tista moč, ki imenujemo bog, ki je ustvaril nebo in zemljo in človeški rod, nam je sam pokazal, v čem stoji pravičnost. Bog je vse deli ustvaril enako, vsem je dal enake ude, vsem služijo ude v namen, vsi ljudje imajo enake potrebe, vsi čutijo enako potrebo in veselje, zadovoljstvo nesrečo, vsi hrepene po sreči enako množe in umirajo enako.

Po zokonu narave — to vidi vsi, kdor ima oči — so vsi ljudje enaki in nima nobeden več pravic ali prednosti pred drugim. Bog je pa dal tudi drug sredstvo, da bi si vsi ljudje enako ostali enaki in se pošteno preživljali in sicer tako, da nobenemu ne bilo treba služiti drugemu, da so torej lahko enaki, nego tudi svoji. Enakost in svoboda sta naravna zakona, to izhaja iz narave same, in kadar drugače uči, je sovražnik pravice in resničnosti.

Možje so, zadržuje sapo, poslušali Magajno. Vsi pogledi so nanj obrnjeni. Poprejšnja pozornost se je izpremenilo v grozno drhtenje.

— Enakost in svoboda sta naravna vse pravičnosti in naravna podstava vsake človeške civilizacije. Vsi zakoni morajo temeljevati na tej podstavi; kjer ni enakosti in svobode, tam vlada sila ne pravica. Narodi morajo straniti vse predpavice, ki jih izkamenjati uživajo, in vse krivice odliko, odvzeti se mora njim, kar po krivici uživajo, in veljati mora zopet postaviti pravičn.

— Stara pravda! Stara pravda se ječala možje in v spoznanje svoje bede in storjenih krivostiskali pesti.

— Zakoni in pogoji človeške narave so ravnotako večni, kakor narave. Ali če jih hočejo uveljaviti, se mora vzbuditi kralj Matjaž in njegovi vojska-morajo imeti pogum, da gre-

pred vsem denarja, ki ga ni mogel dobiti, če mu ga niso dovolili deželni stanovi. Zato je po daljšem odlašanju končno vendar sklical zastopnike kranjskega, štajerskega in koroškega deželnega zbora in ti so se sešli novembra meseca v Brucku in tam zborovali celih pet mesecev.

Nadvojvoda in njegovi pooblašenci so na stanove pritisnili z vso silo, naj dovolijo za vojno potrebni denar, ali dolge mesece niso mogli ničesar doseči. Stanovi so zahtevali, naj prizna nadvojvoda popolno ravnopravnost evangelikov s papi-risti, tega pa nadvojvoda ni hotel storiti.

Nadvojvoda je bil trdovraten a tudi stanovi so bili trdovratni in nepristopni vsakemu dopovedovanju. Med tistimi pogajalnici se je zgodilo, da je baron Auersperg izrekel besedo, ki je nadvojvoda in njegov dvor pretresla, besedo namreč: Na nadvojvodove obljube ne damo ničesar, ker vemo, da jih ne izpolni; mi zahtevamo zagotovila za popolno enakopravnost in versko svobodo.

In med tistimi pogajanci je bilo, da je Jošt pl. Gall zaklical nadvojvodi: Mi vam ne moremo zleteti zmage nad Turki, zakaj bati se nam je, da obrnete potem svoj meč proti nam in nam vzamete naše posedanje pravice.

In Jošt baron Gall je govoril resnico, kakor se je izkazalo pozneje, ko sta nadvojvoda Karel in njegov naslednik Ferdinand s silo zlomila pot vladarske-mu absolutizmu.

Bilo je koncem meseca marca, ko se je sodnik Strniša iz Polhovca gradca nenadoma pripeljal na Vrhniko. Že na cesti je kričal Vrhnicanom, ki jih je srečeval: Veliko novico prinašam! Zaradi tega je vse hitelo za njim in ko se je ustavil pred hišo svojega tovariša Završana, je bilo naenkrat mnogo ljudi okrog njega.

— Zmagali smo, zmagali smo, je veselo oznanjal stari gospod. Danes sem dobil od grofa Kisla pismo, da se je nadvojvoda vdal deželnim stanovom glede verske

enakopravnosti. Dne 1. marca je bila v Brucku sklenjena dolga pogodba med nadvojvodo in med deželnimi stanovmi.

Zbralo se je med tem vse polno ljudi. Prihitej je tudi sodnik Završan, gospa Regina pa je odprla okno in od tam poslušala, kar je pripovedoval Strniša.

— Da, nadvojvoda se je vdal. Graščaki so dobili zase in za svoje podložnike popolno versko svobodo in tudi mestom in trgovcem je dovoljena, čeprav nekoliko manjša svoboda. Zdaj je konec neznošnih predpavicam papistov!

Med ljudmi je zavladalo nepopisno veselje, posebno ko jim je Strniša še povedal, da nameravajo graščaki nastaviti evangeljske predikante in da hočejo deželni stanovi takoj ustvariti evangeljsko cerkveno in šolsko organizacijo. Ljudje so pohiteli oznaniti veselo novico na vse konce in kmalu je vsa Vrhnika vedela, kako vest je prinesel stari Strniša.

— Zdaj je konec moji skrbi, je pripovedoval Strniša, ko je pri vrhu rujnega vipavca sedel poleg Završana in gospe Regine. Vedno sem trepetal, da me zapusti Anka, vedno me je bilo strah trenotka, ko pojde od mene, kajti tega nisem upal, da bo Erazem mogel ostati doma. Mislim sem, da pojde na Nemško. Zdaj tega ni treba, Grof Kisel

KOSILNI STROJ
Mi vam nabrusimo vaš kosilni stroj, da bo rezal travo res kot treba. Nov način brušenja.
FRANK ZNIDARSKA
1267 East 170 Street
KENmore 2609 J.

Poznani John Glach, kovač,
vam nabrusi in popravi kosilne stroje. — Vse delo garantirano. Pride iskat in pripelje nazaj.
13408 ST. CLAIR AVE.
GLEnville 3963

Pozor lastniki hiš!
Prihranite denar pri Acme Hardware, 7002 St. Clair Ave. Barva, stenski papir, v najem stroj za floor sanding. Izvršujemo tudi plumberska, kleparska in radio dela. Dajemo Eagle znamke. S vsako kanto varniša ki jo kupite dobite še eno kanto za en cent. Pokličite ENdicott 3880.

me je vprašal, če ni dobiti v teh krajih kakega predikanta, on da bi ga rad nastavljal v Polhovem gradu. Seveda sem mu koj pisal o Erazmu in jaz ne dvomim, da se odloči zanj.

Završan in gospa Regina sta Strniši z iskrenimi besedami čestitala in se dejanski veselila sreče, ki jo je politiški preobrat donesel njegovi rodovini.

Vrhnicanje so veselo vest slovesno praznovali. Po vseh gostilnah je bilo živo in je odmevalo petje. Tudi okrog župnišča se je večkrat zbrala znatna množica prepeva je za papiste jako žaljive pesmi, ali župnik se ni prikazal, njegov bratranec Simon Kozina je pa ljudem še prigovarjal, naj le razgrajajo, potem pa pohitel v Bistro, da svojemu prijatelju prijorju Celestinu sporoči, kaj se je izvedelo in kaj se godi na Vrhniki.

Vest je bila za prijorja Celestina velike važnosti, kajti vsled novega stanja stvari je hipoma izgubil ves vpliv nad tistimi kmeti, ki niso bili samostanu podložni, in katerih zdaj s cerkvenimi kaznimi ni mogel več strahovati.

Ko se je začelo mračiti, je vrenje na Vrhniki še naraslo. Ljudje so popustili delo in šli na cesto. Tudi iz bližnjih vasi je prišlo mnogo ljudi. Slišali so bili nekaj, da je nadvojvoda do-

V najem
se odda soba poštemu fantu. Vpraša se na 1227 East 72nd Place.

Proda se
Moderna hiša za eno družino, 6 sob ali pa se zamenja za hišo za dve družini, kje v bližini. — Vprašajte lastnika na 1246 E. 172nd St.

Išče se
dekle za hišna opravila v starosti 25 do 35 let. Ostane čez noč pri družini in prevzame vso odgovornost. Znati mora navadno kuhanje. — Samo tista z izkušnjo se lahko oglasi. — Dober dom. Zakonca sta oba u službena in imata dva dečka, ki hodita v šolo. — Vprašajte na 1728 East 55th Street, ali pokličite ENdicott 4990, ali pa FA. 2727 na dom. — Vprašajte za Mrs. Weisberg.

volil versko svobodo in rado-vednost jih je prignala na Vrhniko, da se tam prepričajo koliko je resnice na razširjenih govorih.

Množica je vsled tega polagoma tako narasla, da je bila Vrhnika uprav preplavljena.

V gostilnah se je kar trlo gostov in ko je vino razgrela ljudem kri in so jih razneli pogovori o prestanih nasilstvih in krivicah od strani duhovščine, tedaj so začeli dajati duška svojim čustvom na tako hrupen način, da se je začel sodnik Završan bati izgrediv.

Toda vse Završanovo pomirjevanje ni nič zaleglo. Razburjenost je stalno narasčala. Ljudje so se bili navzeli novih naukov že toliko, da niso rimskih duhovnikov sovražili samo zaradi tega, ker so ljudstvo na vse načine izsesavali in varali in ker so skrajno razuzdano živeli, marveč sovražili so jih tudi za-

radi nekaterih njihovih verskih naukov, ki se ne strinjajo s sv. pismom.

Vrhniki župnik je ves večer trepetal v strahu, da se mu kaj zgodi. Pred župniščem so se bile opetovano pojavile večje skupine ljudi, ki so trkale na njegova vrata, ga zasmehovale ali pa ga pozivljale, naj pride ven, da bo dajal odgovor na verske dvome.

Sodnik Završan je bil svoje hlapce postavil pred župnišče, a hlapci so le iztežka razganjali množice. Župnik je vsled tega poslal cerkovnika v Bistro prositi pomoči in cerkovniku se je res posrečilo priti neopaženo iz trga.

(Dal je prihodnjič)

Oglašajte v —
"Enakopravnosti"

Ravnokar je izšla . . .

velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"

spisal Dragotin Lončar

prestavil v angleščino Anthony J. Klančar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznani z zgodovino slovencev.

Knjiga je vezana
stane \$1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,

6231 St. Clair Avenue

Zavarovalnino
proti
ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.
preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 Schade Ave.
Pokličite:
ENDicott 0718

Sedaj je čas da popravite vašo hišo
Imamo v zalogi fino izbero najboljšega lesa.
Dostavimo vam brezplačno

LAKE ERIE LUMBER
40 LET NA ENEM PROSTORU
5459 Hamilton Avenue
HEnderson 5080
Se priporočamo

Kampanja za "Cankarjev glasnik"
sedaj v teku . . .

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk
ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO SE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE
REVIE POSTANITE ŠE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto \$3 — za pol leta \$1.50 — za 4 mesece \$1

Kdor tekom kampanje pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK

6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Get acquainted with this new wonder metal that cooks better, permanently retains its gleaming lustre, won't stain, rust or darken, cleans easier, lasts longer and safeguards health. Try it in your own kitchen—it's the best demonstration you can make of the economy and value of this beautiful cooking ware.

SEE IT TODAY AT

SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-03 SUPERIOR AVENUE.

(6) TA KUPON

z ostalimi za tekoči teden, s 49 centi, opravičijo osebo do treh globokih malih krožnikov (cereal dishes). Zamenjate lahko te kupone v našem uradu.

IME _____
Naslov _____
Mesto _____

SPARTANS, LOYALITES REPEAT LODGE 99 TRIPS COMRADES

The Comrades, who startled the Inter-Lodge by gaining their first victory in two years last week, slid back into the old rut again and were defeated 13 to 10 by Lodge 99, newcomers in the league this year. The 99ers pounded out 13 hits to the Comrades' 11. The 99ers scored three runs in the first inning, five in the third, and five in the sixth; while Comrades had four in the first, two in the fourth, and four in the fifth. Braidic had a homer and a triple for the winners.

Wednesday night's battle saw the Spartan powerhouse unmercifully slaughter the CFU Zumberaks 18 to 1. The SSPZ lubbers knocked out 17 hits, while the Croatians could touch Schultz for but four. Korman had a perfect day with a home run, double, and single. Hocevar and Schultz each a four bagger and double, and Jalen a triple, double, and single for the Spartans.

The Loyalties hung up their second victory of the season by beating the Utopians 6 to 2. Loyalties had 7 hits off Bohinc while Utopians had 6 off Cetinsky. The SSPZ team went scoreless till the last inning when four hits accounted for their two runs. Anslovar, Lo-

yalite first baseman, had a four bagger, his third in two games.

The CFU Strivers drew a 6 to 5 decision over the Court Baragas last night at Gordon Park. Babe Kobe slapped out two homers and a single in a vain attempt to bring his team out on top. Baragas touched Jerse for 8 hits while the Collinwooders had but 7 off "Bull" Klaus.

Standings				
Spartans	2	2	0	1,000
Loyalties	2	2	0	1,000
Strivers	2	1	0	1,000
Lodge 99	2	1	0	1,000
Comrades	2	1	1	.500
Zumberaks	2	0	2	.000
Ct. Baragas	2	0	2	.500
Utopians	2	0	2	.000

Note: Striver-Lodge 99 ended in tie game.

Week of May 28th
Monday, May 29 — Strivers vs Loyalties, East 158th and Waterloo road. — Game played on Monday due to holiday.

Wednesday May 31 — Comrades vs Spartans — Gordons No. 4.

Thursday, June 1 — Zumberaks vs Ct. Baraga — Kirtland.

Friday, June 2 — Lodge 99 vs Utopians — Gordons No. 4.

Youth Chorus Concert In Pittsburgh

On Sunday, June 11th the American Slovene United Youth Chorus of Cleveland, numbering 300 singers will journey to Pittsburgh, Pa. to present one of the finest concerts in its history. The combined seven choral clubs will render 34 songs in the American, Slovene, Croatian, Serbian, Bohemian, Slavish and Russian language.

The concert will be held in the Soldiers and Sailors Memorial Hall, Schenley Park, Pittsburgh, Pa. Mr. Louis Seme the director will raise his baton promptly at 4 p.m. (day light saving time) and the well known pianists Wiss Elsie Artel and Mis Mary Gorance will accompany the chorus.

On this occasion a special train will leave Cleveland at 6:30 a.m. June 11th. Friends and music lovers are invited to make the trip. Round trip tickets are being sold at \$2.50 and may be procured from any secretary of the individual juvenile choruses or at Frank Cerne Jewelry Co. 6401 St. Clair avenue or you may call Hend. 0465 or Mi. 2946 and make reservations. — Anne Traven.

One-Act Tournament

The Community Theatre League will present a One-Act Play Tournament Friday, Saturday and Sunday, June 2, 3, and 4 at 7:30 p.m.

The tournament is to take place at the Little Theatre of the Central YMCA, 220 Prospect avenue. The program is made possible through the assistance of the Works Progress Administration Recreation and is sponsored by the Cuyahoga County Recreation Commission.

All entry fees should be sent to Miss Margaret Burris, 1555 Winchester, Lyndhurst, Ohio. For tickets and information call Louis Mihor at Cherry 3763.

VISITORS IN CLEVELAND

Visitors in Cleveland during the week-end of May 13 were Mr. and Mrs. John Moran of Detroit, Mich., Dorothy Blatnik of Chicago, Ill., and Mr. and Mrs. Joseph Blatnik of Kankakee, Ill. They attended the wedding ceremony of "Uncle" Charlie Koman of SSPZ and Rose Lekan.

Stefe-Marincic

Mr. and Mrs. Joseph Marincic of 3552 E. 82 St. announce that their daughter, Miss Frances Marincic, will wed Mr. Frank Stefe, son of Mr. and Mrs. John Stefe of 1305 E. 55th St. on Tues., May 30 at St. Lawrence Church. Friends and relatives are invited to attend the wedding ceremony.

ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Avenue
Henderson 5311 - 5312

Local Boy Makes Good

Charles Louis Mlakar, who maintained an "A" average at East Hi school while playing varsity football, basketball and baseball was announced last Thursday as the winner of one of nine awards made by the Cleveland Yale Alumni Scholarship Committee.

Mlakar, who has an older brother enrolled at Ohio University, lives at 6007 Dibble avenue.

Marital Tidings

Today, Mr. John Strancar jr., son of Mr. and Mrs. Strancar, 13704 Chataqua avenue, will take as his bride Miss Hermine Udovich of Lorain, Ohio. The bridegroom is active in social affairs and is vice-president of lodge Vipavski Raj.

Mr. Anthony Golich, 19602 Shawnee avenue will take for his bride Miss Molly Recher of E. 207th St. The ceremony took place at St. Paul's this morning at 8:00. The festivities will be held in the evening at Jagers on St. Clair and 222nd St.

HOME

Home is the place where
You get treated best,
Where you can go for
Your sleep and good rest.

Even the meals are,
The best to be had
And who are better friends
Than mother and dad.

But no, these things aren't
enough for us.

We want more or else we'll get
mad.

With even the best, money can
buy

We're never satisfied, not even I.
Frank Cecelic

Wins Trip To Europe

Mary Canak, Serbian student at Mt. Mary College in Milwaukee, Wis., won one of four trips to France for writing the winning essay on, "Why I Should Like to Visit the Country of Marie Antoinette." The prize came to her thru Metro-Goldwyn-Meyer and the French government, sponsors of the contest. She sailed on the Normandie, May 3. The prize includes full first fare, and an approximate five dollars a day spending money.

Drive Announced

The Gordon Park Garrison No. 260 of the Army and Navy Union has started a drive to raise money, for the purpose of purchasing and improving its present headquarters at 1214 East 79 street.

The improved building will be used by its members, the Ladies Auxiliary and the junior cadets. At present there are 78 cadets. Any boy between the age of 8 and 16 is eligible to join. The Cadets are taught safety, health and American citizenship. The public is invited to help in the drive.

ENGLISH SECTION

Carries All Official News of
Inter-Lodge League

MAY 27, 1939.

THIS WEEK

Milan Medvesek had an article appear in Cankarjev Glasnik, for which he received some very favorable comment.

Our cultural societies, because of the many opposing similar ones in our midst, can hardly do any effective desirable work. There is a great possibility that should our various singing groups be brought together, more inviting performances would result.

Out Collinwood way, the Slovene Workmen's Home will accept bids on June 1st for a new addition which will provide bowling alleys for the neighborhood. Most of the directors are supporting the venture while a few are opposed and offering a certain amount of ready criticism. It's a good thing that we have critics with us. Sometimes they get in our hair and under our skin, but on the whole they mean well.

Dust Bowl Story Is Best Seller

John Steinbeck, one of America's outstanding new authors, went into the dust bowl of Oklahoma and traveled across several states, to California, with the mass exodus of homeless emigrants.

The author depicts the trials of unemployed people with sympathy and stark realism.

His "Tortilla Flats" was humorous and respectful to the casual Mexican laborers of California. His "Of Mice and Men" rapidly became the most talked of book of the year. It was developed into a play and broke all records. But his "Grapes of Wrath" is heralded as the "Uncle Tom's Cabin" of this century by enthusiastic critics. It took on such prominence, that Darryl Zanuck bought the screen rights for \$75,000.

There is rumor going about that there will be an attempt to squelch its filming.

The story is real and daring, as it relates of people who struggle against pitiless nature and general unemployment.

In Hospital

John Komar underwent a serious operation for ulcers of the stomach this past week.

His loyal buddies, John Krebel, Louis Zorko, Louis Kocjan, George Bole, and brother August Komar, had their blood tested, in case the patient should need a blood transfusion.

We hope John Komar will soon be with us around the National Home, again.

Wedding Bells

On May 24th, a shower was arranged for Miss Julia Zele. She will become the bride of Frank Gerchar on Saturday, June 17.

Royal Hi-Hats

Hello folks, this is your Royal Hi-Hat reporter announcing another special event that no one should miss. The Royal Hi-Hats are presenting a semi-formal dance on Saturday, July 29. Be sure that you put this down on your don't miss list for you will be in for a swell time, something new and different.

For a surprise the boys are bringing you a new band that is playing for the first time at any local club affair. It is going to be the Wilson Bros. orchestra, an eight piece band which at present is gaining much popularity at the Case club.

Let's all you fellows get your best girl friend dated up and spend an evening with the Royal Hi-Hats on July 29, at Lake Shore Country Club, on Lake Shore Blvd. at Eddy Rd. Don't forget now. The time? Oh yes, from 9 p.m. until 1 a.m. in the morning. — Club Reporter.

Here and There . . .

Eleanor Laznik well-known Jadran lassie is recuperating at the Glenville Hospital after an attack of appendicitis. Her many friends wish her a speedy recovery.

The "Hulina Family" well known tamberica orchestra from out Kildeer Ave., are gaining much popularity in the Collinwood area these days. Music you love to hear.

If you haven't been around lately, I wish to inform you of those petitions you shall see around in regards to a Euclid lad, who left America to fight for Loyalist Spain, but is now a prisoner of war of the present regime. His name is Rudolph Opara of 961 E. 239th St. He was originally sentenced to death, but it had been commuted to life. It was also revealed that an American representative in Spain is trying to secure a release for the boy. — Phil Sirca.

Queen, Mayor To Be Chosen

Out Euclid way, great doings will take place on Saturday and Sunday of June 3rd and 4th. The new additional Hall of the Slovenian Society Home will be opened with a celebration. In conjunction with this event, Club Ljubljana will celebrate its tenth anniversary, and the Society Home its twentieth.

A mayor and a queen will be chosen. They will be determined by the most tickets that are sold.

Grand prizes offered are a Westinghouse refrigerator, a Grand kitchen range and a Maytag washer.

Notice to Collinwood Contributors

To make it more convenient for our contributors in Collinwood: articles for this page may be left at 16202 Arcade Ave. — Louis Jartz.

FIVE TEAMS IN CLEVELAND SSCU SOFTBALL LEAGUE

By Elsie Desmond

Five SSCU lodges have entered teams in the Cleveland Softball League. Teams participating are: Napredok, No. 132; Ilirska Vila, No. 173; George Washington, No. 180; Betsy Ross, No. 186 and Collinwood Boosters, No. 188.

All games begin at 6:30 and finish around 8:00 p.m. For the year of 1939, Phil Sirca was elected chairman of the league.

The Softball Schedule:
Wednesday, May 31 — Betsy Ross vs. Napredok at Groveswood and East 176th St.

Friday, June 2 — George Washington vs. Ilirska Vila, Kirtland at East 49th and Lake Shore.

Wednesday, June 7 — Collinwood Boosters vs Betsy Ross at Groveswood.

Friday, June 9 — Napredok vs George Washington at Kirtland.

Wednesday, June 14, — Ilirska Vila vs Collinwood Boosters at Groveswood.

July 28th, the season will end if all games have been completed.

August 2nd, the two teams winning the most games of the season will play an elimination match. The winning team from Cleveland will then meet the winners from Barborton and Struthers, Ohio.

Last week, Friday May 19th, Ilirska Vila defeated the George Washingtons by a score of 10 to 8. This game was played at Kirtland Field, 49th and Lake Shore. Manager of Ilirska Vila team is Joe Shubert. Here is the lineup of how the team played Friday: Catcher, Vince Segulin; pitcher, Tony Prime; 1st base, John "Lefty" Strojnik; 2nd base, Jack Sumrada; 3rd base, Al Poklar; shortstop, Frank Beniger jr.; center field, Joe Ulyan; left field, Ray Zaklokar and right field, Joe Shubert.

May 14th, Ilirska Vila, No. 173 held their meeting. Plans were discussed on the forthcoming picnic to take place on June 4th, at Stusek's farm located between route 85 and Euclid Ave. near Wickliffe, O.

The committee consists of Frank Beniger, John Hrvatin, Frank Iskra, Steve Meyak, Andy Poklar, Ludwig Prosen, Frank Segulin, and Milan Ulyan. Members of Sunny Ray's orchestra, Al Poklar, Tony Prime and Frank Doblekar will furnish the music. There will also be a softball game between Ilirska Vila and another SSCU team. So don't forget June 4th at Stusek's farm.

Ins and outs of a gigantic campaign: Delegates who have qualified for the athletic convention are Joseph Kovach and Frank Tomsich jr., lodge No. 1 of Ely, Minn.; William Kuznik, lodge 138, Export, Pa.; Joseph Milkovich, lodge 114, Ely, Minn.; and Stanley Progar, lodge 236, Strabane, Pa.

In the juvenile department, the following have qualified for

delegates. Dorothy Predovich, Anna Gornick and Irene Spehar, lodge No. 190, Butte Montana; Amelia Korosec, lodge 120, Ely, Minn.; Louis Shray and Mary Ambrozich, lodge 21, Denver, Colo.; Louis Rebol, of Ely, Minn.

The Emanon Club

The Emanon Club presents, "Three Nights at the Barn on Saturdays" July 8, 15, and 22 at Glenridge Farm (formerly Manchuttas) one mile south of Euclid avenue on Green road. Johnny Pecon's orchestra will play. Admission is 25 cents.

Since there is no Collinwood inter-club league this year the Emanon Club members are signing up with other strong teams. Elmer Gornick is now playing with Commodore Comets. Albert Pertkel and Harold Wohl-gemuth are trying out with Republic Brass and St. Pauls C. Y. O. teams. Johnny Urbancich is trying out with Mitchell Tailors, Stone Grills and Collinwood Boosters. Albert Rayer is too busy these days with his dry goods business, but will try to find time to hitch up with Stone Grills.

Joseph Erjavec has ideas of his own. This week, just past, he had a small part in Mae West's show at one of the leading theatres in Cleveland. Keep it up, Joe. — John Urbancich.

New Members

The Adria Singing Society recently added six new members. They are John Klopovic, Albert Yancher, John Germano, Margaret Stakich, Matilda Cherne and Phil Sirca.

Tresa Hulina, 19508 Kildeer Ave., is graduating May 25th from Jane Addams Vocational Hi school. Congratulations!

A business meeting will be held after the rehearsal, June 12th. All Adria members are urged to be at the Slovenian Society Home, Sunday June 4 at 8 p.m.

Jadran's Picnic

Singing society Jadran is opening the seasons outdoor entertainment with a picnic at Mocilnikar's farm on Sunday, June 4th.

Refreshments and dancing will be offered to the attending public at this convenient and beautiful picnic grounds.

BEROS STUDIO

for fine Photographs
6116 ST. CLAIR AVE.
NEW - MODERN - SPACIOUS
Every Convenience
Tel.: ENdicott 0670
Open Sundays

SAFETY SAVINGS

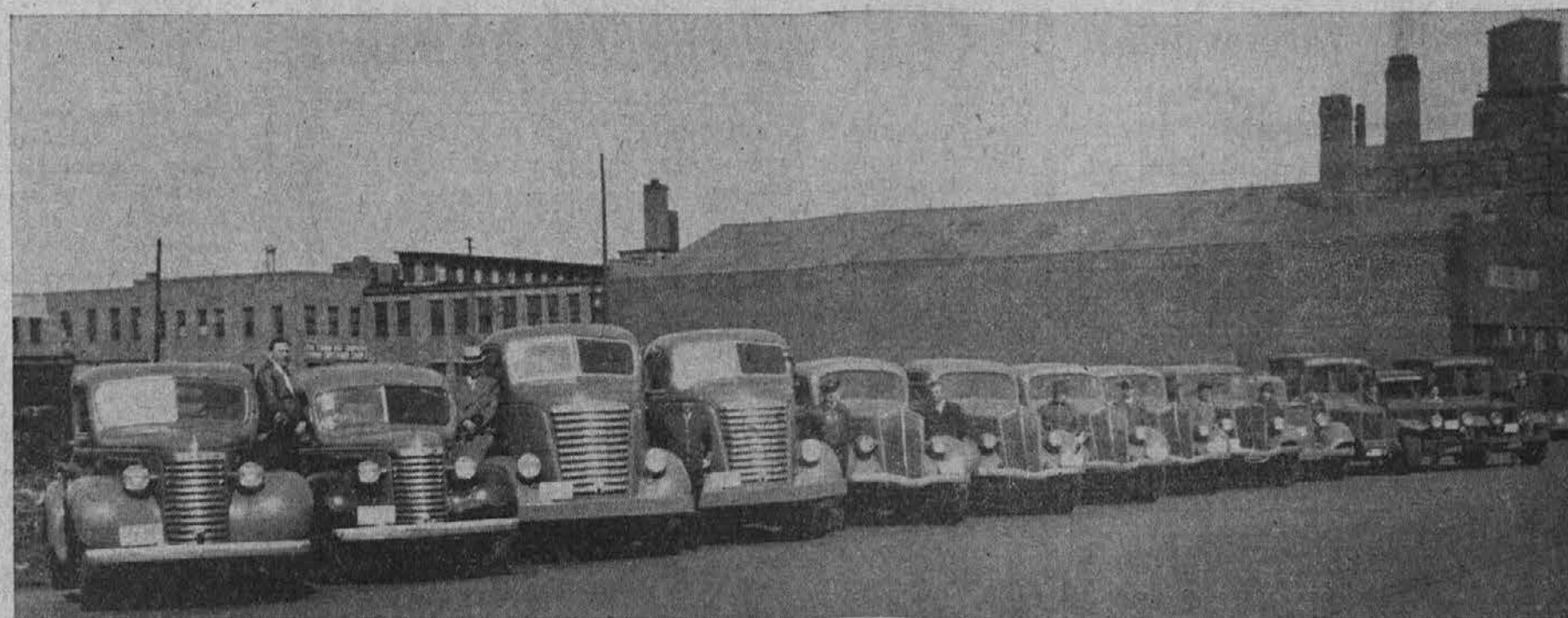
"WHEN I PARK MY CAR —"
"The girl friend says she never knows whether it means I love her or that I'm just trying to save gas."

Speaking of saving, now is a good time to get a loan from the ST. CLAIR SAVINGS & LOAN COMPANY to build, remodel, or finance. The cost is low, and the loan may be repaid in easy monthly installments. We will show you how the money you are now paying for rent will in all probability be sufficient to make you a proud home owner.

MAY WE HELP YOU?

SAFETY FOR YOUR SAVINGS
St. Clair
SAVINGS & LOAN CO.
6235 ST. CLAIR AVE. HE. 5670

For weddings, parties, picnics, or any other affair, we recommend that you order our large variety of soft drinks. You will be assured of the best and purest drinks that are possible to get.

We also have a variety of beers, Ale and Half & Half. We invite you to call HEnderson 4629, and we will deliver it to you, be it at home, to a hall or on the picnic grounds.

DOUBLE EAGLE BOTTLING CO.

6511-6519 St. Clair Avenue